

Regelbunden tillsyn i Stocksätterskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Hallsbergs kommun under perioden den 24 mars till och med den 23 april 2009 och besökt Stocksätterskolan den 22 april 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 26 november 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Stocksätterskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Stocksätterskolan skola intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Stocksätterskolan

Stocksätterskolan	Antal elever
Förskoleklass	31
Grundskola	187

Källa: Stocksätterskolan

2 (13)

Stocksätterskolan är en skola som omfattar förskoleklass och grundskola årskurserna 1–6 och ligger i norra delen av Hallsberg med direkt närhet till naturen. Bebyggelsen kring skolan är blandad med villor och flerbostadshus. Tätt intill skolan ligger en s.k. spontanidrottsplats. Läget gör att skolan är en smältdegel av elever från olika bakgrunder, cirka 25 procent av eleverna har utländsk bakgrund.

Beslut togs om en ny organisation till läsåret 2007/2008 och den fick följande utseende:
Arbetslag: Rönnen yngre F–2, Rönnen äldre 5–6, Eken yngre F–2, Eken äldre 3–4.

Arbetslagen får ny sammansättning varje läsår.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 2: Resultat på nationella ämnesprov i årskurs 5

		2007		2008	
		Stocksätterskolan	Riket	Stocksätterskolan	Riket
Andel (%) elever som nått kravnivån på samtliga delprov på de nationella ämnesproven	Engelska	91	85	91	87
	Matematik	79	72	86	73
	Svenska	91	71	88	72
	Svenska som andraspråk	.	56	25	61

Källa: Uppgifter från skolan, 2009-04-22. Uppgifter på riksnivå för variabeln nationella ämnesprov presenteras utifrån ett obundet slumpvis urval om 200 skolor, från vilka Skolverket samlar in uppgifter om måluppfyllelse på de nationella ämnesproven. För svenska och svenska som andraspråk är delprov 3 för 2006 och delprov 4 för 2007 exkluderade på grund av stora bortfall.

. = Uppgift kan ej visas, då resultatuppgiften baseras på färre än 10 individer.

Kommentar och bedömning:

Av Stocksätterskolans redovisning av resultat på de nationella ämnesproven i årskurs 5 framgår att inte samtliga elever gör de nationella ämnesproven. Det resultat som skolan presenterar bygger alltså endast på de elever som har genomfört provet. Vid samtal med rektor förklarar hon att skolan tar emot många nyanlända elever som vid provtillfället har så pass bristfälliga kunskaper i vissa ämnen att de bedöms inte klara provet. Stocksätterskolan gör ingen samlad uppföljning och analys av i vilken mån eleverna når mål att uppnå i samtliga ämnen i årskurs 5.

Eftersom skolan inte gör någon uppföljning av samtliga ämnen kan Skolinspektionen inte bedöma måluppfyllelsen avseende kunskapsresultaten. En bedömning av skolans resultat försvåras ytterligare av de brister som finns i underlaget för resultat vid nationella prov.

Skolinspektionen bedömer att skolan bör följa upp och analysera resultaten för att nå en ökad måluppfyllelse.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Lärarna ska, enligt avsnitt 2.7 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94), utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. Enligt 2 kap. 6 § grundskoleförordningen finns för varje ämne en kursplan. I kursplanen anges de mål som undervisningen ska sträva mot, och de mål som eleverna ska ha uppnått efter det femte och nionde skolåret. I kursplanerna för ämnena matematik, svenska och svenska som andra språk anges även de mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av det tredje skolåret.

Vid Stocksätterskolan arbetar man enligt lärarna ofta i form av teman där flera ämnen ingår. Lärarna menar att arbetssättet försvårar en uppföljning av elevernas resultat för varje specifikt ämne. För att följa upp kunskapsutvecklingen efter temaarbete genomför lärarna olika typer av aktiviteter, exempelvis tipsrundor eller att eleverna får spela upp en föreställning för föräldrarna.

Lärarna gör idag ingen uppföljning av elevernas resultat enligt mål att uppnå i samtliga ämnen i årskurs 5. Detta bekräftas av rektorn som menar att skolan inte genomfört någon systematisk uppföljning av skolans resultat. Lärarnas uppföljning och utvärdering av varje elevs kunskapsutveckling är en förutsättning för att rektorn ska kunna följa upp och utvärdera skolans samlade resultat.

Skolinspektionen bedömer att lärarna vid Stocksätterskolan inte allsidigt utvärderar varje elevs kunskapsutveckling enligt vad som föreskrivs av Lpo 94 och grundskoleförordningen.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Vid utvecklingssamtalen ska läraren enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

Den individuella utvecklingsplanen kan även innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalen ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Av de individuella utvecklingsplaner (IUP) som Skolinspektionen tagit del av framkommer det att elevernas mål inte är tydligt kopplat till mål i kursplanerna och läroplanen. De insatser som beskrivs för att eleven ska nå uppsatta mål är inte tydligt specificerade och det är oklart vem som ska ta ansvar för att målen ska nås. I intervju med elever framkommer det att de har en svag kännedom om såväl sin IUP som sina mål. I intervju med lärare uttrycker de att den nuvarande mallen är svår, men att de ser fram emot att börja arbeta i den centralt framtagna mallen för IUP. De tror dock att eleverna har vetskap om sina mål.

Skolinspektionen konstaterar att lärarna vid Stocksätterskolan inte ger omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne. Skolan måste vidta åtgärder så att de individuella utvecklingsplanerna utformas i enlighet med grundskoleförordningen.

Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) för den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Efter den 1 januari 2009 finns bestämmelserna i stället i två lagar, dels i 14 a kap. skollagen angående kränkande behandling, dels i diskrimineringslagen (2008:567) angående diskriminering. Diskrimineringsombudsmannen (DO) ansvarar för tillsynen av diskrimineringslagen.

Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det inom varje särskild verksamhet och varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Barnen eller eleverna vid en verksamhet för vilken planen gäller ska enligt 2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling medverka vid upprättandet, uppföljningen och översynen av den årliga planen mot kränkande behandling. Utformningen och omfattningen av barnen eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

För Stocksätterskolan finns en likabehandlingsplan i vilken det ingår en plan mot kränkande behandling. I skolans plan står det vilka mål man har, vilka akti-

viteter som vidtas för att nå målen, vid vilken tidpunkt utvärdering och revidering ska ske, samt vilka som har ansvar för att målet uppfylls. Skolan har dock inte gjort någon kartläggning av vilka behov skolan har i samband med att målen definierats. De mål som formulerats är alltså inte direkt knutna till behov som Stocksätterskolan har, utan framstår som mer generellt formulerade visioner. Kring området kön arbetar man enligt likabehandlingsplanen utifrån könsperspektiv i allt som rör arbetet med gruppindelningar och vid inköp av arbetsmaterial. Det definieras dock inte varför detta område är prioriterat eller mer specifikt hur arbetet ska fortgå.

I likabehandlingsplanen framgår också att eleverna ges möjlighet till delaktighet genom elevrådet där de kan påverka utformningen av planen. Detta bekräftas vid intervju med elevrådet. I intervju med övriga elever framkommer det att de känner till likabehandlingsplanen, men de har inte givits tillfälle att vara med och påverka utformningen.

Skolinspektionen har även tagit del av en översyn som gjorts av eventuella otrygga platser på skolan. Här har eleverna fått definiera vilka platser på skolgården som upplevs som otrygga. Denna översyn följs inte upp.

Vid intervju med lärare uttrycker de att likabehandlingsplanen varit till hjälp i skolans värdegrundsarbete.

Skolinspektionen ifrågasätter om de mål som återfinns i skolans likabehandlingsplan svarar mot de behov som skolan har eftersom man inte har gjort någon kartläggning. Vidare är en del av skolans aktiviteter för att nå målen oklart definierade och framstår som problematiska att uppfylla tillfullo. Skolinspektionen bedömer att Stocksätterskolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller kraven i författningarna.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

10 (13)

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt skollagen 2 kap. 3 § är kommuner och landsting skyldiga att för undervisningen använda lärare, forskollärare eller fritidspedagoger som har en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak skall bedriva. Undantag får göras endast om personer med sådan utbildning inte finns att tillgå eller det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna.

Stocksätterskolan har sedan 2007 arbetat med att förändra organisationen av arbetslagen. Ambitionen har varit att göra arbetslagen mindre och att ta tillvara pedagogernas kompetens bättre. Sedan läsåret 2007/2008 består skolan av fyra arbetslag där schemaläggning och planering sker gemensamt. Lärarna uttrycker vid intervjun att organisationen fungerar väl, men att arbetet försvåras av att arbetslagen bryts upp och förändras varje år.

Enligt rektorn återfinns både klasslärarsystem och ämneslärarsystem inom arbetslagen. I de fall där klasslärarsystemet gäller förekommer det att elever får undervisning av lärare som inte har utbildning i samtliga ämnen som han/hon undervisar i. Detta bekräftas vid intervju med lärare. I skolans sammanställning över lärare vid skolan framkommer det exempelvis att 1–7 lärare i svenska och samhällsvetenskap undervisar bild, musik, teknik etc. trots att lärare med rätt ämneskompetens finns att tillgå.

Skolinspektionen bedömer att skolan inte i samtliga fall använder lärare som har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver, trots att lärare med rätt ämneskompetens finns att tillgå.

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt avsnitt 1 i Lpo 94 måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som med det omgivande samhället. Enligt avsnitt 2.8 i Lpo 94 har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen. Rektorn har ansvaret för skolans resultat. Vid Stocksätterskolan sker det systematiska kvalitetsarbetet till största del inom skolans fyra arbetslag. Till exempel skriver arbetslagen kvalitetsredovisningar som sedan sammanfattas i en gemensam kvalitetsredovisning av rektorn. Vid samtal med lärare framkommer att varje elevs kunskapsutveckling inte systematiskt följs upp och utvärderas i samtliga ämnen i relation till mål att uppnå i årskurs 5. En förutsättning för att rektorn ska kunna fullfölja sitt ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans samlade resultat är att lärarna följer upp elevernas kunskapsutveckling. Det är alltså av vikt att rektorn efterfrågar uppföljningar och utvärderingar av kunskapsutvecklingen på individ- och klassnivå. Skolinspektionen bedömer att skolan inte bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete enligt vad som föreskrivs i Lpo 94. Åtgärder måste vidtas så att det av kvalitetsarbetet framgår hur skolan som helhet arbetar för att nå de nationella målen.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 3 § förordningen om kvalitetsredovisning ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan, förskolan eller fritidshemmet avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningarna ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. Vidare ska enligt 4 § samma förordning elever, lärare och övriga personal medverka i utarbetandet av och elevernas föräldrar ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen. För Stocksätterskolan finns en gemensam kvalitetsredovisning som sammanställts av skolans rektor. Till grund för denna ligger kvalitetsredovisningar för respektive arbetslag. I denna återfinns de prioriterade mål som ställts upp av skolan och den centrala förvaltningen. Hur skolan arbetat med att uppnå de nationella målen och vilka åtgärder man avser att vidta för att nå ökad måluppfyllelse beskrivs med exempel från något av arbetslagen. Det finns ingen bedömning av hur skolan som helhet lyckas med att nå de nationella målen, inte heller på vilket vis skolan gemensamt avser att arbeta för att nå en högre måluppfyllelse. Skolinspektionen vill påpeka att elever och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen. Skolinspektionen konstaterar att kvalitetsredovisningen inte innehåller någon uppföljning och utvärdering av skolans samlade resultat. Skolinspektionen bedömer att åtgärder måste vidtas så att kvalitetsredovisningen svarar mot vad som föreskrivs i förordningen om kvalitetsredovisning. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

2009-08-26 Göteborg

Lina Bennehult

Sven-Olof Lundin